

3

Бүхэй оронуудай пролетаринар, нэгдэгтэй!

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯТ-МОНГОЛЫЙ ҮНЭН

1940 оной
М А Й Н
6
понедельник
№ 103 (3104)

Нүхэр В. Л. Комаровай нэрье СССР-эй Наукануудай Академин Ленинградска ботаническа институтда ба дальневосточно Горно-тайгын станцида олгохо тухай
 СССР-эй Наукануудай Академин президент академик В. Л. Комаровай түрөөрөөр 70 наһа гүйсэхэниие тэмдэглэн, нүхэр В. Л. Комаровай нэрье олгохо:
 1. СССР-эй Наукануудай Академин Ленинградска ботаническа институтда.
 2. СССР-эй Наукануудай Академин дальневосточно Горно-тайгын станцида.
 СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН
 СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

Москва, Кремль.
1940 он, апрелин 27.

СССР-эй Оборонын Арадай Комиссар Советскэ Союзай Маршал нүхэр К. Е. Ворошиловай үгэ

Нүхэдүүд!
Уласхоорондын байндур-хайн нэгэнээр дашарамдуулан, комиссууд, командирнууд, политидэлэрлэгшэд ба бүхы гражданиуд, таанары амаршалба.
Имагта лэ Советскэ Союзай арадууд энэ үдерые баяртайгаар ба хайндурэйхээр угтана. Советскэ хүнүүд болбол социалистическэ байгуулалтаар өөһдөнгөө ажалануудта омогхроход, манай орон хадаа мнрэй ашаг тунһе сэрэглэнэ, хоёрдохимпериалистическэ дайнай гал түймөрһөө шого байна гэнэн фактыге ханамжатайгаар тэмдэглэнэд.
Мүнөөдөр, капиталистическэ оронуудай ажалшад болбол капитализм ба Советскэ Союзай орондо байгаа илгаае урдаулыиһаа үшөө бүри тодоор хараан ойлогохо байна. Агуухэе Сталинаар хүтэлбэрилэгдэһөн, Ленин—Сталинай партиэр толгойлуулан, 183-миллионно арад өөһдөнгөө социалистическэ ажалануудта оролдохон байгуула. Советскэ Сомз дайн сэргэме хүсээнгүй, гөбөшье дайн сэргэгтэ хэзээдэшье бэвэн. Сагаанфинскэ армида англо-французска тунһаламжа хэдэ байшье наань, төрөһиие Маннергеймын линитэйгээрнэ, богонихон бэлээр соо бутасохиһон ябадал

хадаа манай арадай хүсэшадалы, манай алдарты Улаан Армийн хүсээн ба агуухэе баатаршалгыге үшөө дахин харуулба.
Мүнөө үедэ уласхоорондын оршомбайдал туйлдаа хүртэр бусайданхай. Хоёрдохимпериалистическэ дайн улам бүри хүсэтэйгээр хүжэржэ байна. Төрөнниие хүжэрөөн үүсхэгшэд болбол, биденниие энэ шуната кашада оруулхыге, советскэ газарай али-нэгэн участогта добтолхыге хөдөнэ. Манай эхэ ороной обороны бөхижүүлхэ, Улаан Армийн ба Улан-Сэрэгэй Флодой хүсэшадалыге бөхижүүлхэ хүдэлмэриие арбадахын ехэдэхэ ба манай нэрэмжые хоёр дахин дээшлүүлхэ хэрэгтэй. Бидэнэр хадаа энэньиене тон большевистическэ оролдолготойгоор туйлахабди. Ушарань, 183-миллионно арадай энерги ба дабагдашагүй дурахусал бии, эдөнниие Ленин—Сталинай сөсэмэргэн парти толгойло.
Манай хүсэнтүгэс советскэ арад мандаг!
Алдарты ба габьялты Улаан Арми ба Улан-Сэрэгэй Флот мандаг!
Ленин—Сталинай парти мандаг!
Манай агуухэе Сталин мандаг!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Удаа городто болоһон, Майнэгэнэй демонстраци; (баруун гарһаа) правительствын ба ВКП(б)-эйн Обкомой членүүд трибуна дээрэ.

Улаан площадь дээрэ болоһон, майнэгэнэй парадта хабаадагшадтай Кремль соо уулзалга

Улаан площадь дээрэ болоһон, майнэгэнэй военте парадта хабаадагшадтай уулзалга майн 2-ой үдэр Кремль соо болобо.
Кремлевскэ Экэ дворецын үүднүүд нээлтэтэй. ВКП(б)-эйн ЦК-эй ба СССР-эй правительствын урлалаар, Улаан Армийн ба Улан-Сэрэгэй Флодой боецууд, командирнууд ба политидэлэрлэгшэд энде сугларба. Энде боевой хани нүхэд сугларла. Походто хөһөһө ба атакада диндлэхэ мэдэдэггүй пехотиннууд, гайна болоһон, сагаанфиннуудтай байлдаана мөргөн бууджа мастерового гайхамшагаар харуулагшэ артиллеристнууд. Манай хүсэнтүгэс агаар-сэрэгэй флодые үнхэ алдараар сурхуулан, омог стависка соколнууд, танкнүүд ба бронемашиннуудай баатар жолоошод. Эрихэер сапернууд, алдаршан морягууд, Хурдан сонбол кавалеристнууд. Инженернууд, техникнууд, связистнууд, врачууд.
Армийн ба Флодой түлөөлэгшэдтэй, дүлетэ советскэ патриотнуудтай парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалга хадаа алдарты традици болоо. Бөөригөө агуухэе эхэ оронниие баатар габьянуудараа алдаршуулан ба дээдэ наградуудыге—Советскэ Союзай Геройн нэрээрнэге, СССР-эй орденууд ба медальнуудыге олгогдоһон хүнүүд жэл эрхэ бүри олоно болоно.
Георгиевскэ зал соо нүхэд Сталин, Молотов, Ворошилов, Калинин, Каганович, Андреев, Микоян, Шверник, Берия, Маленков, Булганин, Щербаков, Димитров, Буденный, Кузнецов, Булик, Дектярев, Штерн, Рычагов, Кравченко орожо эрөбд. Нүхэр Сталинниие ба төрөнэй соратнигүүдыге хүндэлһэн нэрьеме удаан аполдисментнууд орьёлобо.
Уулзалга дээрэ ВКП(б)-эйн ЦК-эй членүүд, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй депутатууд, военте хүдэлмэрилэгшэд, оборонно промышленностин предпрятиануудай стаживнууд, инженернууд ба техникнууд, наука, литература ба искусствын түрүү дэтайнууд хабаадсалба. Сугларгагдай дууда нүхэд Щаденко, Мехлис, Тевосян, Ярославский, Раскова, Гризодубова, Стаханов, Пронин, Попов, Черноусов, Кафтанов, Поселов, Первухин, Лозовский, Михайлов, Исakov ба бусадууд.
СССР-эй оборонын Арадай Комиссар Советскэ Союзай Маршал нүхэр К. Е. Ворошиловай үгэ тэндэ сугларгагдай халуунаар амаршалба.
— Нүхэдүүд, манай түрүүһии

1940 оной Майн 1-нэй үдэр Улаан площадь дээрэ болоһон, Улаан Армийн парад иланган агуухэе байгаа. Төрэ хадаа Советскэ Союзай имагдашагүй, хүсэшадалы, Улаан Армийн алдарты хүбүүдэй баатаршалгыге ба боевой мастеровой, төрөнэй нэгдэлэй ба ардтамы таһаршагүй барисагайнь, аибүхы гэһитын ушарлануудта, большевистическэ партини ба советскэ правительствын амаршэ наа даабарануудыге дүүргэлдэ төрөнэй бэлэн байһанай демонстраци болоо.
Парадтэй эхлэхэе хэдэн час урмд, Улаан площадын трибунанууд дээрэ СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведуудэй депутатууд, Московскэ Соведэй депутатууд, Советскэ Союзай Геройнууд, столицын фабриканууд ба заводуудай стаживнууд ба стаживканууд, интеллигенцины түлөөлгөшө сугларанихай байба. Хүхуэн сөнгөлөг советскэ үхбүүд олон.
... 12 час болохо болоо. Парадыге командагалша, Советскэ Союзай Маршал Буденный болбол мавзолейн урда тэнье жагсаһан сэрэгүүдыге уласхоорондын хайндурөөр дашарамдуулан амаршалба.
Московскэ хахад-үдэр тухайда кремлевскэ курантнууд мэдүүлбэ. Мавзолейн трибуна дээрэ нүхэд Сталин, Молотов, Каганович, Калинин, Андреев, Микоян, Шверник, Берия, Маленков, Димитров, Шерятов, Булганин, Вышинский, Вознесенский, Первухин, Малышев, Будаев, Щербаков, Пронин, арадай комиссарууд, Московскэ партиинэй организациин хүтэлбэрилэгшэд гараба. Хэдэн мянгаад ажалшад болбол майнэгэнэй дүлетэ амаршалга хүргэн, нүхэр Сталина ба төрөнэй соратнигүүдта алигаташана.
Бүгдэнэй анхрал Спасска башня тэшэ хандууланхай, тэндэһэ СССР-эй оборонын Арадай Комиссар, Советскэ Союзай Маршал Ворошилов гараба. Төрэ хадаа парадые командалагтын рапортыге абанан ба төрөнэй хамта, сэрэгүүдыге зульшан абажа, боецуудыге, командирнууд ба политидэлэрлэгшэдыге хайндурөөр дашарамдуулан амаршалба. Инаг наркомой амаршалгада Улаан Армийн боецууд „Ура“ хашкаралгаар харжусаа.
Сэрэгүүдыге зубшан ябжа дүүргэба. Ворошилов трибуна дээрэ гарана. Эндэхэ нүхэр Ворошилов үгэ хэлэбэ, төрөннииний радио хадаа бүхы площадь дээрэ, бүхы орон соо дуулгаа.
„Интернационал“ дуулдана. Пролетарска гимнын хүсэгэ абанууд соо, буугай салютны абан шөнгөбэ. Сэрэгэй частьнуудай церемониальны марш эхилбэ.

Москвада майн нэгэндэ болоһон, Улаан Армийн парад

Оборонин Наркомадай центральна управлениүүдэй начальнигүүдтай составтай полк, Улан-Сэрэгэй Флодой Арадай Комиссаридадай батайоннууд площадь дээрэ оробо. Тэдэнэй хамта Улаан Армийн академиянүүдээр хүмүүжүүлэгдөгшөд бии.
Военте училищенүүдээр хүмүүжүүлэгдөгшөд ба московскэ тусхай нургуулинуудай нурагшад яоба.
Улаанфлотуудай отряд нэрьеме хүхилгэ үүсхэба. Улаанфлотууд хадаа далайн амисхадам Улаан площадь дээрэ асарба, тэдөнниие харагшад хадаа хүсэтэ линкорнууд, крейсериүүд, эсминциүүд, түргэн ябадалта подводно лодконууд, хурдан катернуудай колоннуудыге хараһандад адлиар һанана.
Булад шлэм ба хубсаһаа хайлханаар үмдэһэн, винтовконуудаар урлаа бөхөөр барина пехотонууд площадь дээрэ гарабад. Өөрингөө зам дээрэ ямаршье дайсанниие хаман хайхаар, төрөнниие жада ба гранатаар бутасоххоор, тэдөнниие буунууд ба пулемедуудай мөргөн һомоор үгыһахээр бэлэн, Улаан Армийн баатар боецууд, советскэ хилэнүүдэй хэрхо часовойнууд, НКВД-эйн сэрэгүүд ябанад.
Ажалшадтай эбсөгтэ отряднууд площад дээрүүд гараба. Тэдэнэй удаа, улаан кавалеристнууд хуйһалхин шөнг хурданаар гараба.
Хурдан ябадалта мотоциклистууд болбол парадтай хоёрдохи хубин—Улаан Армийн сэрэгэй техникыге харуулгын эхлэһениене соносхон мэдүүлбэ. Моторизованно пехота үнгөрөө.
Төрөнэй хойноһоо хүсэтэ автомашинууд дээрэ зенитне пулемедууд, пушканиуд, прожекторнууд гарабад. Хүндэ артиллеристнууд наяран гарана. Ходо буудалгын пушканиуд калибраараа ба агуутомо байһараа хүн эһение гайхуула. Иймэнууд пушканиуд ба гаубицанууд хадаа Маннергеймын линиие үнөһөн тоборог болгоо. СССР-тэ добтолхын тулада, сэрэгэй плацдарыге Финляндия байгуулан, империалистическэ гүрэнүүдэй нэгэдэмэл хүсэнууд энэ буугай һомондо тэсөөгүй; хэрбөө манай эхэ ороной дайсда хадаа манай нангын хилэнүүдтэ дахин добтолхыге һэдэ һаа, мүн лэ үй бутасохигдохө. Бага, дунда ба эхэ калибрын хүсэтэ артиллеристнуудай һубарилдан ябахандай хэдэн мянгаад ажалшад төрөннөө илэнүүдээ холдохонгүйгээр харабад.

Парад дүүрөө.
Боевой походно дуунуудай һүүдэй абануудай үшөө хүсэд замхаагүй байхандай, самоледуудай моторной нэрьеме абан дуулдаба. Бүгдэнэй нүдэнүүд төнгөри тэшэ шөртөн хараба. Историческа музей тэшэ 3 боевой машинанууд —хоёр истребительнууд Удэшэгдэһөн, нэгэ бомбардировщик харагаба. Флагманска машина дээрэ —комкор Гусев. Эдэ гурбан самоледууд хадаа агаарай агуухэ парадныге нээбэ.
Бомбардировщикуудай эскадрильянууд бардагшагүй олооро һийдэн үнгэрнэд. Советскэ Союзай Герой комдив Лакеевээр толгойлуулан, улаандайта 5 түргэн истребительүүд хадаа, нэгэ ухамгаар ба нэгэ дурахусээр жолоодогдоһон, нэгэ эхэ корабль шөнгээр төнгөридэ харагаба.
Боевой корабльнуудай бүри шөнэ шөнө отряднууд Улаан площадь дээрүүд үнгэрнэ... Парадта 634 самоледууд хабаадсалсаа. Соведуудай ороной улан-сэрэгэй хүсэнуудыге амаршалан, арад алигаа ташабад.

Баруун Украина ба Баруун Белоруссин ажалшадныге сүлөөлөгчын историческа походны гайхамшагаар дүүргэһэн ба баруун-хойто хилэнүүдэй ба түрүүһии ээлжэндэ, Ленинэй городой аюулгүйе хангалгаар правительствын даабарие хүндэтэйгээр дүүргэһэн, Улаан Арми хадаа шөнэ боевой ошпыдоор баяжаба. Улаан Арми болбол энэ опыдыге, шөнэ техникэтайгээрээ Улаан площадь дээрэ асарһан ба төрөнниие арадай урда, ленинскэ-сталинска Центральна Комитедэй урда, советскэ правительствын урда, агуухэ Сталинай урда демонстрациялан харуулба.

Петрозаводскдо хайндур

Петрозаводск, майн 1. (ТАСС). Хайндурэйхээр шөмөгдөһөн уицанууд ба площадьнуудыге хабарай улаан наран гөрөлтүүднэ. Гөрнүүднэ карельскэ, финскэ ба ород хэлэнүүд дээрэ бөшөгдөһөн лозунгуудууд гөбөгдөһон. Нүхэр Сталинай, парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй портредүүд харагаба.
Сэрэгэй парад эхилбэ. Пехотинцууд, артиллеристнууд, танкистууд, морто сэрэгүүд, сапернууд, связистнууд, санашад һубарилдан гараба. Тэдөнэй боевой туугууд хадаа финскэ сагаанвардеишениие өндө һаяхан илаһан илалтын алдар солоор бүрхөөгдэнхай.
Хүхуэн сөнгөлөг үхбүүд, урдажа байһан унандад адлиар, площадь дээрэ эрөбд.
Трибунын хажуугаар городой ажалшад гараба. Демонстрантнууд болбол СССР-эй Верховно Соведте ба Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведте һунгаха һунгалтын үдэр —июнни 16-дэ коммунистууд ба партийнабшөнуудай эсталинскэ блогий кандидатнуудай түлөө голосуудаа үгыһэнь! Петрозаводскын ажалшадныге уралан, эхэ плакатыге барыжа ябанад.
Түмэрземайхид хадаа өөрингөө гайхамшаг илаһа тухайда рапорталба: Петрозаводск—Суоярви түмэр зам хадаа үбөһэй шөрүүн бэрхэ условиннууд соо, хатуу, хүйтэн жабар ба шуурган соо хадаа уулыге, ой тайгыге, гол горихонуудныге, яхки намагуудныге һэтэ табигдаба.
Петрозаводскын 45000 ажалшад болбол шөнэ союзна республикынга ха хүсэшадныге бөхижүүлхээр, социализмын агуухэ ороной баруун-хойто хилэнүүдыге бөхижүүлхээр бэлэн байһанаа демонстрациялан, колоннууудаараа гарабад.

Москвада болоһон, майнэгэнэй демонстраци тусаа хилын саанахы хэлбэллнүүдтэ

БОЛГАРИ
София, майн 2. (ТАСС). Газетэнүүд болбол Москвада, Улаан площадь дээрэ болоһон, майнэгэнэй парад ба демонстраци тухай, бүхы СССР дотор Майн нэгэнэй хайндурэйлгэ тухай отчетуудыге толилобо.

ЛИТВА
Каунас, майн 2. (ТАСС). СССР-эй Оборонин Арадай Комиссар Ворошиловай ба СССР-эй Улан-Сэрэгэй Флодой Арадай Комиссар Кузнецовай приказуудыге бүхы литовскэ газетэнүүд толилобо. Улаан площадь дээрэхы парадтай эхэ амжалтануудыге бүхы газетэнүүд тэмдэглэба.

Кремлевскэ дворецын залнууд соо шанга „Ура“ суурятана. Уулзалгада хабаадагшад нүхэр Сталинниие халуунаар амаршалба.
Хэдэн час соо үргэлжэлһэн уулзалга тон үнэн сэдхэлэй, ханинуудтэй оршомбайдал соо үнгөрөө.
Айлмадта эхэ концерт харуулагдаба. (ТАСС).

